

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. Testis, Notatius seu Tabellio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. I. Quid sit Fama, & quomodo lœdatur.

Fama, quæ consistit in aliorum bona opinione, quam de aliquo ij habent, lœditur, quando in eorum animis ingeritur de eodem, etiam si fuerit defunctus, prava opinio. Et quidem si lœditur, falsum crimen imponendo, dicitur communiter infamatio; si verum, sed occultum propalando, dicitur detractio. Vtrumque peccatum ejusdem speciei sine dubio mortale contra Iustitiam, unde & restitutionis onus inducens. Ita in nostra Methodo Conf. l. 2. c. 13. Mortale, inquam, nisi materiæ parvitas excuset, vel aliud, de quo mox. Ratio est, quia non minus homo ius ad sui bona temporalia habet quàm ad bonum famæ publicæ apud homines acquisitæ.

2. Lœditur autem dupliciter, ex S. Th. 2. 2. q. 73. art. 2. Primò veluti ex injusta acceptione, ut cum quis injustè, sive formaliter, id est, intendendo alterius famam denigrare, illam deingrat; sive materialiter, quando, non ex hac intentione, sed ex quadam loquacitate denigrat re ipsa. Secundò, veluti ex re accepta: ut cum quis per inculpabilem inadvertentiam aliquem infamat, ut mox §. 3. n. 7. clariùs explicabitur.

3. An inducatur diversa detractio speciei, vel rationis materiæ, vel personæ infamatæ, vel audientium; ut item quomodo differat detractor à sulturrone, & multa ad detractorem, quoad confessionem pertinentia, sunt à nobis disputata in Opusc. Exped. Conf. l. 2. c. 9. §. 1.

4. Modi ex Molina tr. 4. d. 27. Val. tr. 3. d. 5. q. 17. p. 1. Fill. tr. 4. c. 4. q. 1. n. 88. & communiter; quibus alieuius famam, quis commaculat, his versibus comprehenduntur.

Imponens, Augens, Manifestans, in mala verens:

Qui negat, aut Minuit, Tacuit, Laudatque remissè.

Quibus octo modis sex aliis addit Reginaldus, lib. 24. n. 68. sed qui ad prædictos tandem reducuntur.

5. Si delictum occultum publicetur scripturâ, vel signo, quo pacto dicitur proximum infamari per libellum famolium, præter peccatum grave conficientis, vel divulgantis (non dicitur autem nec conficere, nec divulgare, qui solum ob curiositatem sine periculo divulgandi, legit) contrahitur obligatio, ut publicè fama restitatur, vel per Præconem, vel per Concionatorem, vel per aliam publicam scripcuram, per quæ, iudicio prudentis, fama, quantum potest, proximi resarciatur. Contrahitur item Excommunicatio, sed ferenda, si libellus sit contra cæteros: (lege Bon. de rest. d. 2. q. 4. p. 9. a. n. 9. qui Mediolani hanc Excomm. esse ex iure proprio latam etiam contra cæteros, monet, Dicast. l. 2. de inst. tr. 2. d. 12. p. 2. d. 4. n. 109. à lata, si sit contra Religiosos. Ita Fagund. l. 8. in Decal. c. 3. n. 14. Adverto denique ex Fagund. l. 13. non esse divulgare si uni tantum perlegas, id verò intellige, si prudenter, putes illum forte taciturnum. Libellum denique, iam fortè publicatum, aliis referre, eritne divulgare? Respondéo, huius dubitationis expressam mentionem non invenio apud Authores: sed ex ipsa praxi fidelium, & quia iam amissum est ius famæ, puto non esse mortale iuxta ea, quæ mox dicam §. 2. n. 9. præscindendo ab aliis damnis, quæ infamato evenire possent.

§. II. Excusationes, saltem à mortali, Infamantis.

DE excusatione à restitutione mox, nunc solum agimus de excusatione à peccato.

Ignorantia, & parvitas materiæ.

2. Prima excusatio est ratione ignorantie, vel inadvertentie inculpabilis.

3. Secundo; ratione parvitatæ materiæ, quæ est attendenda ex circumstantiis iuxta sequentem regulam, ex Salon Less. Bon. aliisque mox citandis; quæ semper est præ oculis habenda: Quoties notabiliter fama alterius lœditur; sive id, quod narratur sit peccatum mortale,

M m 2 sive

§. V. Testis, Notarius scd Tabellio.

Quæ de his agitari communiter solent, habes apud Doctores perspicuè. Bonac. 8. Decal. pr. d. 10. q. 3. n. 6. de teste, & ib. p. vii. de Notario. Fagund. l. 8. de pr. l. 8. c. 39. de teste, & de Notario ibid. c. 94. de Lugo de inst. l. 2. d. 39. de teste, & de Notario ibid. 41. De iura à Notario, & similibus ministris accipienda. Dicitur p. 4. tr. 8. ref. 8. De Notario quoad cooperationem cum contrahentibus iniquè, distinctè loquitur Barthol. à Sancto in speculo Confess. d. 16. q. 116. De eodem ostendit scripturas in damnum alterius, lege Fagund. l. 8. in Decal. c. 5. n. 6. & 7. Nonnulla etiam, vel controveria, vel necessaria nos in præcedentibus satis, superque notavimus: quare hic, amice Lector, non solum distingendis diutius, sed solum de locis admonendus.

An testis possit æquivocare; dixi universim l. 3. c. 2. §. 2. An Notarius possit cooperari, scribendo contractum. Consultatum, dixi lib. 5. cap. 1. §. 4. a. n. 42.

An scribendo instrumentum emptionis, vel venditionis cum lesione infra dimidium, dixi lib. 8. tract. 3. c. 7. §. 1. n. 1.

An utique, id est, Testis, & Notarius obligentur revocare dictum, vel scripturam falsam, dixi l. 8. tr. 4. c. 1. §. 9. n. 6. & rursus dicam mox cum de restitutione famæ, c. 3. §. 3. n. 41.

CAPVT III.

De lœdente Famam alterius, ejusque Restitutione.

Pars I.